

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre . . .	8 frt — kr.
Negyedévre . . .	2 — —
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre . . .	10 frt — kr.
Negyedévre . . .	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre . . .	12 frt — kr.
Negyedévre . . .	3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 17.

Paczni.

A miniszterelnök legújabb pacznija ki van reperálva. Két okos ember kitisztította azt a foltot, melyet Bánffy ejtett a parlament tekintélyén durva kifejezésével, s mely sok csunya jelenetnek lehetett volna szülő okává, hisz még elnöki megrovásban sem részesült.

Szilágyi kijelentette, hogy olyan féle kifejezés még nem nyert polgárjogot a parlamentben, Komjáthy pedig, ki a miniszterelnök szavát használva jutott az elnöki figyelmeztetéshez, azzal felelt, hogy »politikai tisztessége parancsolja, hogy e szót vissza vonja«.

Ehhez a jelenetnek nem tapsolt a kormánypárt. Idegesen mozgott és sugdosott, mert megérezte a kegyetlenül súlyos vádást, mit ura kapott.

Nagyon el kelt ez a »körmös« a kormányánál, hiszen már el is felejtette, hogy csak az aki régen volt, csak a környezete változott meg.

Jusson eszünkbe csak ennek a kormányának első felvonulása. A képviselők, a karzat, az újságírók derült mosolygása sugározta be fényvel utjukat a házon keresztül s mily harsány nevetéssé vált ez a mosoly a kormány fejének beszéde alatt.

Mint itta a vizet s mint olvasta beszédeit Bánffy ur, s mily kedélyesen proponálta az ellenzék, hogy tiltassék meg

a szónoknak az olvasás. Mint zugott a jövendölés, hogy ez csak átmeneti miniszterium, mely utat csinál a fuzió számára, hiszen a párt sem tűrné, hogy hosszabbban ily apró emberek kormányozzák.

Azután mint viharzott a méltatlankodás a kormány ellen a Duna csatorna megnyitásánál, a Pulszky és Miklósa-ffairek alkalmával, a Blaskovics-féle levélhullásnál, az inkompatibilitás felszínre kerülésénél, mint szálltak bon mot képpen a Bánffy jelenetei Ó Felségénél.

Ma ugyan az a lemosolygott, semmibe sem vett kormány ül a piros bársonyszékekben s mennyire más a képviselőházi jelenet!

Ma Bánffy sérteget, paczkázik s büszkén hirdeti, hogy nem félt, nem fél és meg mutatja, hogy úgy lesz, amint ő akarja.

Micsoda alapra áll ez a kormány, hogy így beszél?

Nem az a dolog nyitja, hogy talán megtanulta Bánffy és tsai azt amit kezdetben nem tudott. Nem! csak olyan neki a stylusa is, a tudománya is mint az előtt, csak a parlament más.

Ma óriási többség áll a háta megett. Megrostált többség, mely abból gyűjtetett össze Bánffy által, ami átesett a rostán, mert a java buza, az önálló és tehetséges pártbeliek vagy skartba tettek, vagy kipusztítottak. Az ellenzék pedig semmivé lett s ami kicsi megmaradt, még az is csak látszott, hiszen Nagy Gézaról nevezett Ötvös Károly és társai igen ku-

láns ellenzék, Ugron pedig, ki felért egy egész párttal ott hagyta a szegényesen bebutorozott »házat« és elment haza.

Ime csak a körülmény változott, illetőleg a környezett. Nem lett nagyobb Bánffy, csak magánál is apróbbakat hozott a házba.

Ezt a dolgot eléggé tudtára adta a miniszterelnöknek Szilágyi és Komjáthy, egyik a rend, másik a parlamenti tisztesség szempontjából csipvén egyet rajta.

Az új paczni tehát ki van mosva, Bánffy pedig tanulhatott, hogy »néha« még nálunk sem szabad minden az embernek, még ha miniszterelnök is.

P—y.

ORSZAGGYULES

A főrendiház ülése.

Budapest, június 17.

Báró Vay Béla: Méltóságos Főrendek! Az a mitől már régen féltünk, bekövetkezett, e hó 14-ikén elhunyt elnökünk, tegnap már elis temették. Elnökileg intézkedtem, hogy főrendi küldöttség részt vegyen a temetésen és koszorukat helyezzen a ravatalára.

Elhunyt elnökünk az 1848 és 60-as évek embere volt. 1848-ban fiatal hévvel szivta magába a szabadság érzelmét. A halvtanas években nagy emberek mellett tanulta meg, hogy miként kell annak cselekednie, a ki hazájáért akar dolgozni. Ez tette lehetővé, hogy felséges Urunk bizalma mellett a nemzet elismerését és politikai ellenfeleinek elismerését is kivívta.

Ha nem is volt sokáig Tóth Vilmos elnöke a főrendiháznak, meg vagyok róla győződve,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Utoljára.

Irtta: DEÉR.

Kedves Jenny! Úgy-e nem veszi rossz néven, hogy így szólitom meg. Hisz mindig is így hívtam s azt hiszem, hogy tán egy kevés jogom is van hozzá.

Régóta ismerem már. Együtt cseperedtünk fel, együtt szaladgáltunk, együtt szedtük a virágot, kergettük a himes pillangókat. Egyfűt szőttük azokat a fiatalos ábrándokat, melyekkel úgy telve van a fiatal szív.

Egyszerre is komolyodtunk meg. A gyermekből ifju lett, komoly törekvő ifju s a vidám bohó gyermekleányból viruló, érett hajadon.

És ekkor megváltozott a viszony közöttünk. Többé nem a játszótársat tekintettem Önben Jenny, hanem a nőt.

Félnék tartózkodással közeledtem magához, s ha jól emlékszem rá, még el is pirultam, mikor rám emelte azokat a meleg, ibolyakék szeméit.

De azért, mint régen, most is kerestem a társaságát Örültem, ha maga mellett lehettem, ha szavát hallhattam, ha kezét foghattam. És úgy láttam, hogy maga is szívesen időzik az én társaságomban.

Mikor együtt ültünk ott maguknál a kis kék szalonban, én nem törődtem a többiekkel.

Maga is unottan hallgatta azoknak a régi jó fiuknak megszokott léhaságait s kereste az alkalmat, hogy velem lehessen.

És mikor így egytűvé kerültünk, akkor mintha vidámabbnak, szívesebbnek tűnt volna el minden.

Pedig úgy-e alig beszélünk egymással? Ha beszélünk is akkor is kerültük a léhaságot s komoly, nekünk nagyon is komoly dolgokról beszélgettünk.

Mi megértettük egymást. Lelkünk összeforrt tán tudtunk, akaratunk nélkül s nélkülözhetlenné lettünk egymásra nézve. Szükségünk volt egymásra.

Aztán egyszer eljött az idő, midőn tudatára ébredtem, hogy lelkemben új érzélem fakadt. Emlékszik-e még rá Jenny?

Ott voltunk maguknál künn a kertben. Sokan voltunk együtt. Maga, mint házi asszony mindenütt ott sürgött-forgott, mindenikhez volt egy jó szava, kedves mosolya.

Hozzám is szólt, rám is mosolygott, tán éppen úgy, mint a többire. De nem volt ideje hosszabb ideig velem foglalkozni.

És én ekkor úgy éreztem, hogy lelkembe valami keserű, bántó érzés költözött. És mikor láttam, hogy maga édes Jenny bosszusan, sokáig beszélgetett a fiatal szolgabíróval, akkor szivembe tódult a vér, elsápadtam.

Ekkor megtudtam, hogy szeretem magát Jenny.

De nem szóltam magának róla soha, úgy-e? Félttem feltárni lelkemet. Félttem azért, mert hátha nem talál visszhangra az érzélem az Ön lelkében s akkor vége a mi poetikus barátságunknak is. Pedig ezt nem nélkülözhettem, erre szükségem volt. És ezután még jobban, mint eddig.

Csak vártam és vártam. Azt hittem, majd eljön az idő, a midőn a maga lelkéből is magától kipattan az az érzélem, a mely az enyémet fogva tartja és akkor úgy is megértjük egymást, csak úgy, mint eddig.

Megmaradtunk jó barátoknak s lassanként valami mentori szerepet erőszakoltam magamra Önrel szemben. Mintegy suggeráltam magam, hogy nekem szerepem van az Ön életében Jenny; nekem vigyáznom kell magára.

Mint árnyék kísértem mindentüvé, vigyáztam minden lépésére.

Előre kiszineztem magamnak az Ön életét. Meleg, puha színeket használtam e képhez s megvallom, elég önző voltam magamat állítani a kép előterére oda, a maga oldala mellé.

Egyszer aztán vége lett mindennek. Éreztem, hogy szerepemet eljátszottam a maga oldala mellett. Többé nincs szüksége rám. Ezután maga akar haladni egyedül a saját maga által kijelölt uton.

Fájt ez a tudat, férj még most is. Érzélgős, szentimentális leszek. De nem akarok az lenni.

Bocsásson meg édes Jenny, hogy eddig is oly hosszan untattam a — multtal. De nem tehetek róla.

Amint végig olvastam kedves levelét, mely most is itt fekszik előttem, a belőle kiáradó ibolyaillat egy kissé elkábított. Úgy éreztem, hogy ez az illat finom por alakjában rászáll az agyamra és mámorba ringat. És e mámorban a multba tévedt lelkem. A multról irtam magának hosszú, unalmas sorokat akkor, mikor a jövőről akartam írni.

Igen a jövőről, a maga jövőjéről Jenny. Hisz maga akarta így, maga adta az agit.

hogy jóban rosszban mindig előttünk állt volna. Szenteljük tehát e lapot jegyzőkönyvünkben emlékének. Nyugodjék békében! A jegyzőkönyvet a családnak is megküldetni javaslom. (Helyeslés.)

Fölolvasták azután a képviselőház részvét-iratát és hitelesítették a mai ülés jegyzőkönyvét, a mivel az ülés véget is ért.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 17.

Szilágyi Dezső elnök *Ország* Sándor, *Justh* Ferencz és *Osztrólczy* Miklóst végleges igazolt képviselőnek jelenti ki, miután a törvényes 30 napon belül a választásukat nem támadták meg.

Bejeleníti még Csanád megyének kérvényét a Gellért-hegyen építendő *Pantheon* tárgyában, továbbá Békés és Komárom megyék kérvényét, a *szocializmus* ügyében és több község kérvényét a földadó leszállítása és tőzsdeadó behozatala iránt.

Következett a napirend.

Megszavazták harmadszori olvasásban a szeszadó, szesz forgalmi adó, a cukor és sör-fogyasztási adóról szóló törvényjavaslatokat.

Borítaladó Horvátországban.

Tarbaky István előadó ismertette és elfogadásra ajánlotta ezután a *borítal adónak Horvát-Szlavonországba* való behozataláról szóló javaslatot.

Popovits István horvát képviselő: Már a pénzügyminiszteri tárcza tárgyalása alkalmával sürgette a kizárólagos italszerzés megszavazását.

Most üdvözlö a minisztert e javaslatért és az előadó indokait magáévá léve elfogadja a javaslatot.

A Ház is megszavazta azt.

A *zsibó-nagybányai* helyi érdekű vasut engedélyezéséről szóló javaslatot Kovács Pál előadó ajánlotta elfogadásra, mire a Ház azt el is fogadta.

Ipar felügyelet.

Az *iparfelügyeletnek* az építő iparra való kiterjesztéséről szóló kereskedelmi miniszteri jelenetét Heltai Ferencz ismertette.

Kubik Béla: Örömmel üdvözlö a javaslatot. Szereti hallani, hogy végre meg fogják vizsgálni az állványokat, melyek összedőltek és ilyen ellenőrzés mellett össze is fognak dőlni. Kívánja, hogy a pallérok képesítése nagyobb ellenőrzés mellett történjék. (Helyeslés a baloldalon.)

Dániel Ernő miniszter kijelenti, hogy a mit *Kubik* ajánlott, méltánylásra fog találni. A Ház a jelentést tudomásul vette.

Válaszok az interpellációkra.

Erdélyi Sándor igazságügyminiszter válaszolt *Molnár* János interpellációjára az *»Oprawdovy Krestan«* című tótnyelvű lap ügyében. Kijelenti, hogy az ügyészség jelentése szerint az interpelláció okául szolgáló cikk nem tartalmaz osztályok elleni izgatást, csak támadásokat intéz egyes személyek ellen, részint papok, részint világiak ellen. Így tehát sajtóper osztályok ellen való izgatás czimén nem volt megindítható. Csak a *Molnár* összeállításából volna kivethető az osztály ellen való izgatás, mert *Molnár* a cikk egyes módozataiból kiragadott néhány szót és így hozta ki belőle az osztályok ellen való izgatást.

Molnár ezzel az interpellációjával csak azt akarta tudni, hogy a kormány mint védi meg a katolikus papokat. Megvédi őket, épen úgy mint másokat. Fölolvasték részleteket *Lepsényi* lapjaiból, melyekben a kormány és nem katolikus felekezetek ellen a legerősebben izgató kitételek foglaltatnak.

Ha a pap reverendáját sárba viszi, nincs ügyészség, nincs esküdtstszék és nincs kormányhatalom, mely azt a sárból kihuzza. Kérem válaszom tudomásul vételét. (Éljenezés jobbról.)

Molnár János megtagad minden közösséget *Lepsényi* lapjaival. Ő maga is sokszor intette, hogy írjon tisztességesebb hangon. Most átvette szöveget a *»Krestan«* kiadási jogát és gondoskodott oly szerkesztőről, ki ilyen hangot nem fog használni cikkeiben.

A Ház a miniszter válaszáat tudomásul vette.

Elnök bejeleníti, hogy *Perczel* belügyminiszter távol van és így *Molnár*nak interpellációjára csak holnap fog felelni. A holnapi ülés napirendjére *Lepsényi* mentelmi ügyét a belügyminiszter válaszáat és a ma tárgyalt javaslatok harmadszori olvasását tűzte.

Az ülés vége fél tizenkettőkor.

A vád- és védbeszéd.

— Ötödik nap. —

Tegnap végre a perbeszédre került a sor. Legelőször az ügyész mondotta el a beszédjét. Ő nem a közönségnek beszélt, hanem a bíróságnak és egyenkint bonczolgatta minden vádlottnak a bűnösségét.

Rádl Ödön ügyvéd, mint mindig, úgy most is szépen beszélt s meghatóan ecsetelte a jegyző szenevedéseit.

A délután a védelemmel telt el. Hasonló ügyekben mindig a védő helyzete a kedvezőbb, a közönség ő neki ad igazat. Ugy volt az most is. Minden állításánál a helyeslés moraja futott át a vádlottak és a hallgatók között, de meg is érdemelte azt, mert igazán szép beszédet mondott.

A védő egészen beleélte magát a helyzetbe s megható látvány volt, amint a vádlottak minden állítása után fejükkel igent intettek.

Ma már be lesz fejezve az ügy. A törvényszék délelőtt kihirdeti az ítéletet s a vádlottak valószínűleg azonnal haza is utaznak.

A tárgyalás iránt mindig nagyobb az érdeklődés, a hallgató közönség tegnap majdnem egészen megtöltötte a termet.

Magáról a végtárgyalásról a következőket közli tudósítónk:

A vádbeszéd.

Nincs szebb, magasztosabb, mint a nép, de viszont nincs borzasztóbb, mind a nép dühe. Tévednek, akik a népet annyira dicsőítik, erre bizonyíték a bagaméri lázadás. Ott is a nép támadta meg a községházát, a nép támadta meg jötevőjét a jegyzőt, s borzasztó dolgokat vitt végbe. A régi időbe *Menenius Agrippa* egy mesével lecsendesítette a lázongókat, ma már a csendőr-fegyvertől sem fél. Vannak olyan emberek, akik lelketlenek, akik a népet izgatják a *szocializmus* neve alatt, pedig ezek a tanok nem szocialis, hanem anarchikus tanok. Hogy Bihar megyében a szocializmus nem éppén terjed, a jó közigazgatás az oka.

De nem a szocializmus volt az oka a zseudülésnek, hanem a csendőr-fegyver használata. Hogy a csendőr a fegyverét jogosan használta-e, erre később fog áttérni. A nép a fegyver használata után jogosítva érezte magát a lázadásra és ezért megtámadták a községházát, a jegyzőt, a jegyző családját, pedig a jegyző mindent elkövetett, hogy a nép minél jobb helyzetbe jusson. Borzasztóbb helyzetet el sem lehet képzelni, mint aminő a jegyző helyzete akkor volt. Ha *Almosné* meg nem menti a jegyzőt, akkor a nép bizonyára megöli.

Itt élte át a jegyző élete legborzasztóbb részét. De ez a támadás meghagyta a nyomát, még ma is érzi annak következményeit. Lehet-e

Azt írja levelében, hogy mondjam el véleményemet az Ön szándékáról, elhatározásáról.

Meglepett vele, mondhatom. Tehát újra hozzám fordul, mint azelőtt régen, mikor még ott éltünk együtt a mi kis külön világunkban.

Hirtelen meglep az a tudat, hogy tölem kér tanácsot, de másrészt elszomorít. Miért? Sok ideig elvult nélkülem Jenny és most még egyszer és — *utoljára* — hozzám fordul. Jó, én válaszolok. Nem sok a mondani valóm.

Ön tehát színész akar lenni, amint írja. A szíve, a hajta erre a pályára s érzi, hogy boldog lesz, hogy hír, dicsőség lesz kísérője utjában.

Mosolygok Jenny akaratlanul is. Ne vegye rossz néven e mosolyt.

Ön a komoly, gondolkozó leány színészni akar lenni!

Már látom, mint csomagol lázas sietséggel, mint hany össze-vissza mindentidegesen.

Jól van Jenny. Menjen utján. Legyen az a mire a szíve, a vére hajta.

Szép, magasztos pálya az nagyon. De tudja-e kinek? Aki tudja magában a hivatást, aki érzi magában a képességet.

Magát talán elkábitotta a fény, a külső csillogás. Pedig ez csak keret, az a kép maga, az sokkal szürkébb, sötétebb.

Érzi-e magában az erőt, hogy küzdeni tud Ön, az elkényeztetett teremtes? Le tudja-e győzni az akadályokat, melyek utjában állnak? Szembe tud-e szállni majd az irigységgel, a lenézéssel, a kisértésekkel? Van-e ereje ahhoz, hogy újra felkeljen, újra kezdje az utat, ha egyszer álmái szertefoszlottak, ha egyszer a képzelt

Parnassus helyett csak újra a földön találja magát?

Mert így van ez Jenny.

Ne mondja azt, hogy én nem ismerem ezt az életet. Ismerem Jenny, nagyon is ismerem. Volt módomban betekinteni a kulisszák mögé. Láttam könnyeket, elstem a sóhajukat. Pedig azok a könnyek igazi művésznők szemeiből fakadtak. Elég ám egy szó, egy szisszenés, hogy könnyeket fakasszon.

Lesz-e ereje visszafojtani a könnyeket s hatása magaslatán állva, nem látni a föld görnyegéhez tapadt embereket, a kis parányi epigonok szuró, gunyos pillantásait.

Keserves ez nagyon Jenny!

A közönség, óh az még legtöbbször nagyon kegyes, azt könnyen meg lehet hódítani. Elég egy mosoly, egy kaczerul odavetett szó, mozdulat.

De a pályatársak! Azoktól fog legtöbbet szenvedni. És baj lesz magának Jenny, ha ezeken nem tudja magát tultenni. Ha nagyobb lesz a sértett hiúság, mint a hivatás, a tetterő.

És mindez csak a színpadon történik. Vagy még ott sem, csak a kulisszák mögött.

Hátra van még az élet; a nő, az asszony élete.

Vajjon gondolt-e erre Jenny? Mert nem csak színész lesz ám önből, hanem megmarad nőnek is. És örüljön Jenny, ha nem lesz csak színészni, hanem egyszermind — nő is.

Ezt tán most nem érti. De eljő az idő, midőn meg fogja érteni s akkor tán még hálás is lesz e néhány sorért.

Nem akarom én lebeszélni szándékáról.

Hiába is akarnám. Csak haladjon az uton, melyet nem én jelöltem ki. Nem ezt az utat szántam én magának, mert tudom, nem, — csak sejtem, hogy ezen az uton nem lesz boldog.

Nagyon is érzékeny, tulinom a gondolkozásmódja, a lelke és azt hiszem, hogy több könny fakad utjában, mint mosoly.

Isten vele édes Jenny! Jól esett *utoljára* e sorokat leírni magának, kihez annyi édes emlék fűz.

Már kétszer irtam le e szót: *utoljára*. Tán feltűnt magának is. Pedig így van ez Jenny. Am *utoljára* irtam magának. Kíváncsi reá, hogy miért. Megmondom.

Ha eléri célját, ha ünnepelet nagy művésznő lesz, akkor elfelejt engem, ki valahol messze, egyszerű helyen fogom napról-napra csendes egyformaságban leélni napjaimat. És vajjon gondolna-e a nagy, dicsőített művésznő a szegény, eltakart emberre Nagyon alacsonyan áll ez alatta, nem látja meg. Nem is lehet rossz néven venni tőle. Tán igaza van? ...

Ha pedig csalódnai fog, ha ábrándjai szertefoszlanak, akkor sem fordul többé hozzá. Keserű dolog is beismerni, hogy csalódtunk s igazat adni annak, ki ezt előre megjósolta.

Ugy-e igazam van Jenny? Ön nem fog hozzám fordulni sem az első, sem az utóbbi esetben. Belátja, hogy *utoljára* irok.

És ez a gondolat, hogy *utoljára*, az én szememből is könnyet fakaszt. Ide hullanak e fehér papírra. Legalább tán ezekről majd rám emlékszik még egyszer, ha majd az ön szeméből is könny fakad.

Még egyszer s *utoljára* Isten vele Jenny!

borzasztóbb helyzetet képzelni, mint a jegyzőt, aki hallotta mint gyalázzák és fenyegetik családját s ő segíteni nem tud, mert ha elhagyja buvhelyét, úgy áldozatul esik a nép dühének.

(A jegyző, aki eddig is folyton könyezett, hangos sirásra fakad, s ezért elhagyja a termet.)

Az egyik tanu *Bánya* azt mondja, hogy a jegyző durván bánt a néppel, de azt még ő is beismeri, hogy szorgalmas volt. Miben áll *Szártori* gorombasága? csak abban, hogy nem köszönt elég illedelmesen, de azt merem állítani — ugymond — hogy azt majdnem valamennyi jegyző megteszi. Rosznóven veszi a tiszteletes, hogy karácsony hetiben foglaltak, de az nem a jegyző rendelete, hanem a felettes hatóságé és hogy ezt csak azért tették, mert félték hogy az adókövetelés elévül.

Az a főkérdés, hogy törvényes volt-e a csendőrök fegyverhasználatát? tény, hogy az egyik csendőr keresztül szarta Baloghot, de több tanu igazolja azt, hogy Balogh a zsák gabonát a szekérről le akarta huzni még a figyelmeztetés után is, de *Korsós* csendőr és a végrehajtó igazolja, hogy Balogh a csendőr fegyverét megfogta, már pedig a csendőr-szabályok azt mondják, hogy a csendőr fegyverét ily körülmények között köteles használni.

A második kérdés az, hogy Balogh tartozott-e vagy sem? Balogh erre vonatkozó vallomását határozottan megczáfolja az az adókönyv, a melylyel igazolva van, hogy Balogh tényleg tartozott adóban.

A fővádlottak.

Áttér a vádlottakra. *Lőcsei* Sándor többszörösen büntetett ember, aki élete nagyrészt fegyházban töltötte. Ő beismerte, hogy közbeszólt a lelkész beszédjébe, beismeri, hogy a tűz alatt egy zsák gabonát lopott, beismeri, hogy részt vett a tüntetésen. Mindezeket több tanu igazolja.

A jegyzői istálló meggyújtásánál az a kérdés, hogy ki gyújtotta azt fel? A vizsgálat során kitűnt, hogy a gyújtogató *Lőcsei*, azonban a tanu most a tárgyaláskor visszavonta vallomását. Az, hogy *Lőcsei* ez alkalommal a korezmában volt, az nem bizonyít semmit sem, mert a tető akkor nedves volt s így még az tüzet fogott, *Lőcseinek* ideje volt elmenni a korezmába. Az sem igaz, hogy részeg lett volna, mert mindenre emlékszik. Kéri azért a vádlottat 165. §-ba ütköző 168. §. minősülő hatóság elleni erőszak 165. §-ba ütköző magánosok ellen elkövetett erőszakért, a 333. §. alapján lopásért s a 422. §-ba ütköző s a 424. §. szerint minősülő gyújtogatásért büntetésnek kimondani.

A másodrendű vádlott *Juhos* Imre mindent tagad, de a tanuk bizonyítják, hogy mindenütt ott volt, hogy ő vezette a tömeget, ő ment legelőször be a jegyzői lakba s ő kereste legjobban a jegyzőt. A vádlott a vizsgálóbíró előtt mindezeket beismerte, sőt kérkedve beszélt. Hogy ő erre a tüntetésre készült, bizonyítja az, hogy botot is vitt magával. Azzal védekezik most a vádlott, hogy azt a bizonyos 141 frtot kereste. Ez nem áll. A vádlott arra a kérdésre, hogy miért izgatott? azt mondja, azért, mert a jegyző gyűlölte a népet, kéri izgatásért, hatóságelleni erőszakért s magánosok ellen elkövetett erőszakért büntetni.

A harmadrendű vádlott *Szücs* András beismeri, hogy haragudott a jegyzőre, mert beült a kórházba, mikor beteg volt. *Szücs* verte félre a harangokat, mert tudta, hogy erre az egész falu oda jön, s mindezt azért tette, hogy a csendőröket, s a jegyzőt megöljék. Kéri hatóságelleni erőszakért mint felbujtót megbüntetni.

Lenkei *Barát* József beismeri, hogy kétszer dobott a község házára s hogy az volt a célja, hogy a csendőrt megüsse, sőt még kiabált is, amit a tanuk is igazolnak. A vádlott azt is beismeri, hogy a csendőröket üldözte. Kéri mint felbujtót két rendű hatóság elleni és egy rendű magánosok ellen erőszak bűntetésben büntetésnek kimondani.

Az ötödik vádlott *linkai Barát* Józsefszintén beismeri, hogy dobált, hogy izgatott, de beismeri azt is, hogy egy fegyvert kihozott a jegyzői lakból, hogy a jegyzőt kereste, hogy a csendőröket üldözte, kéri két rendű hatóság elleni,

egy rendű magánosok elleni erőszak bűntetésben büntetésnek kimondani.

Lakatos József és *Lakatos* János beismerik, hogy kiabáltak s így ők is felbujtók. Mindketten ott voltak a község házában, sőt később még egy izben odajöttek. Hogy ők is dobáltak, bizonyítja *Korsós* Dániel és ifj *Jeremiás* Dániel. Kéri őket két-két rendű hatóság s egy rendű magánosok elleni erőszakért megbüntetni.

A nyolczadrendű vádlott ellen visszavonja a felbujtás vádját, mert arra nézve, hogy ő megakadályozta volna a végrehajtást, bizonyíték nem merült fel, de kéri a hatóság és magánosok elleni erőszak bűntetésben büntetésnek kimondani.

Prekup Józsefet és *Csap* Józsefet vádolja két rendű hatóság s egy rendű magánosok elleni erőszakkal.

Balogh Imre és *Vecsey* Sándort hatóság elleni erőszakért, mert mindketten a végrehajtást megakadályozni igyekeztek, ezt bizonyítják a csendőrök hit alatt.

A kisebb bűnösök.

A következő tizenhét vádlottat vádolja hatóság elleni felbujtásért. Ezek a vádlottak a következők:

Madai Lajos, *Józsa* Imre, *Bertalan* József, *Takács* Sándor, *Jármos* Dániel, *Mezei* Sándor, *Szilágyi* Sándor, *Szentmiklósi* Sándor, *Kovács* Dániel, *Sáji* Ferencz, *Pósa* Dániel, *Vári* János, *Ármos* Sándor, *Somogyi* József, *Lakatos* János, *Vida* Dániel, *Szabó* Sándor és *Asztai* József, a kiket részint beismerésök, részint a tanuk vallomása alapján kér megbüntetni. Tanukul a csendőrökre és a jegyzőre hivatkozik.

A következő tizenkilenc vádlottat: *Szilágyi* József, *Szabó* Dániel, *Nyuzó* Béni *Tobolán*, *Terjei* József, *Nagy* Lajos, *Armos* Dániel, *Bertalan* Sándor, *Biró* Bálint, *Győri* György, *Lakatos* János, *Pósa* János, *Sróth* Sándor, *Bertalan* Imre, *Rácz* Mihály *Szász* Imre, *Szilágyi* Imre, *Szűts* Sándor egy-egy rendű hatóság elleni erőszak bűntetésével s egy rendű magánosok elleni erőszakkal és *Terjei* Dánielt ezenkívül még lopással is.

A következő vádlottat vádolja kétrendű hatóság és egyrendű magánosok elleni erőszak bűntetésével, mert minnannyian részt vettek a jegyző lak és a község háza megtámadásában s a csendőröket is üldözték. Ezek: *Daja* József, *Veres* Bálint, *Buga* Dániel, *Nagy* Sándor, *Kiba* Sándor, *Rácz* Ferencz, *Győri* József *Rácz* Dániel.

Végül magánosok elleni erőszakért *Bertalan* Sándort, *Szurkus* Mihályt, *Czakó* Józsefet, *Palyinkás* Mihályt, *Nyuzó* Benjámin, *Nagy* Bálintot, *Rózsa* Ferenczét kéri elítélni.

Kéri őket bűnösöknek kimondani s megfelelő büntetéssel sújtani, kéri figyelembe venni a vádlottak előéletét. A buzát kéri kiadni.

Hivatkozik, hogy a Kuria elítélte 12 embert a mult napokban azért, mert ott voltak egy olyan esetben, amelynél a csösztől elvették a fegyvert.

Az ügyész érvekben dus beszéde után *Rádl* Ödön terjesztette elő pár szóban a magánvádat. A magvas beszédből itt adjuk a következő főbb részleteket.

Rádl beszéde.

Beszédét azzal kezdi, hogy neki kötelessége az, hogy a jegyzőt rehabilitálja azon vád ellenében, amelyeket ellene felhoztak. Ezek a vádak bizonyítást nemcsak hogy nem nyertek, hanem megletek czáfolva. Az öt napitárgyalás a jegyzőt teljesen tisztázták. Fényes elégteltelt adott a jegyzőnek maga az ügyész, a főszolgabíró, az előjáróság és a vádlottak, akik nem tudtak ellene semmit sem felhozni, mint köz-tisztviselőre. De bebizonyult az, hogy sok mindent tett a község érdekében. A nagy pótdadó nem a jegyző, hanem a község hibája.

A jegyző a községben már azért sem volt kedves ember, mert ő katolikus ember, míg a falu lakossága református, de ő mindent elkövetett, hogy ezt az ellentétet kiegyenlítse. Erre nézve hivatkozik arra, hogy a mult esztendőben a református gyűlés neki köszönetet szavazott.

A jegyző odaérkeztek a községnek adósága volt, mig most nincs. A mostani vagyoni

állapot, az akkorival szemben több ezer forint vagyonosodást mutat, mert a mostani adósság értéke meg van a középületekben.

De nem tudtak a jegyző ellen felhozni semmi olyant, a mi bántó vagy jellemtelen volna, legfeljebb azt mondják, hogy durva volt. Ez azonban nem lett bebizonyítva.

Juhos viselkedése borzasztó, eszébe juttatja *Caesar* meggyilkolását, mert neki többször adott pénzt kölcsön, de másképpen is mindig segítette.

Takács főbíró szintén azt állítja, hogy a jegyző durva volt. Ismeri a magyar nép ellen-szenvét az uri emberek iránt. Ebből folyólag képzelődhetek az emberek, s ezen indokból vádolják most őt.

A csendőr fegyverhasználatáról nem beszél, mert nem tudja, hogy mi igaz, de a jegyző még akkor is teljesítette kötelességét, amikor a lázadás volt.

A jegyző megbízott, hogy kérjem meg a vádlottakat, hogy mondják meg, van-e valaki, a kinek a jegyző eladta adóba a zálogját, a kinek . . .

Juhos (közbeszól): Én vagyok az, nekem is eladatta . . .

Elnök figyelmezteti a vádlottat, hogy panaszt akkor adják elő, amikor megkérdik.

Rádl: A vádlottak cselekedete nem volt magyaros. A bagamériak még most is üldözik a jegyzőt. Nem elégedtek meg azzal, hogy el kellett mennie a jegyzőnek és hogy sokkal kisebb jövedelmű jegyzőséget kellett elfogadnia, de üldözik őt még most is, mert a Bagamérban levő földjeit még most sem engedik művelni. A vádlottak cselekedetüket bosszúból követték el s hozzá csatlakozik az ügyészhez s kéri szigorú megbüntetését a vádlottaknak. Kéri a vádlottakat a költségekben elmarasztalni.

A védelem.

Délután *Hegyesy* Márton terjesztette elő a védelmet.

Részletesen foglalkozott a vádak mindegyikével s bizonyította a vádak tarthatatlanságát. A beszéd kivonatban így hangzik:

Végre véget ért a bagaméri ügy, a mely az egész országban oly nagy port vert fel. Igaza van az ügyésznek, a nép érzület kitörése borzasztó. A nép olyan mint a Tisza, egyszer csendes, de néha, néhány óra mulva borzasztó lázadásban tör ki. Itt is lázadás volt. Nem akar szépiteni, de indító okul nem a szocializmus szolgált alapul, mint azt annak idején hangoztatták. Maga az ügyész is elismerte ezt, aki azt mondja, hogy annak az oka a fegyverhasználat volt. Ezt elfogadja ő is. A vég-tárgyalás adatai teljesen bebizonyították azt. Még a főszolgabíró is elismeri azt s ezt a vizsgálati iratok is határozottan bizonyítják. Még a végrehajtó *Kiss* Géza is beismeri, hogy a csendőrök tapintatlansága okozta a zendülést. A tiszteletes vallomását a leghitelesebbnek tartja s ő is azt mondja, hogy a szocialis mozgalomról szó sem volt. Az egyik panaszos *Szártori* a jegyző beömeri, hogy jobb népet mint a bagaméri nem ösmer. (*Szártori*: nem vonom vissza).

Mi okozta a zendülést.

Az ügyész azt mondja, hogy a gyűlölet okozta a lázadást; ő ezzel szemben indokul a szigorú végrehajtási eljárást tartja. A rendes 24% pótdadón felül még 114% rendkívüli pótdadót, tehát az állami adónak még másfélszeresét kellett fizetni a népnek, a mit pedig a mostani szomorú gazdasági években fizetni nem lehet. De oka volt annak, hogy nemcsak ezeket az adókat, hanem még a közvetett adókat is végrehajtás utján hajtották be, pedig erre szükség nem volt, mert a vármegye deczemberi közgyűlésén kimondotta, hogy az utadóhátrányt szorítani nem kell, legfeljebb a vagyonosoknál. S mégis a bagaméri jegyző karhatalommal hajtotta azt be. *Schola* megyében ez nem történt meg, egyedül Bagamérban, csak ott akart a jegyző brillirozni azzal, hogy mindent behajtja. Minden községből egymásután érkeznek az utadó leírások a megyéhez. Bagamérból azonban sohasem jött. Az előjáróságnak kötelessége lett volna bejelenteni azt, hogy Balogh a lovait eladta s kérni kellett volna az adóleírását.

Helytelen volt a csendőrök kihozatala. A jegyzőnek nem lett volna szabad kérni csendőröket. Karhatalmat pedig igénybe venni a törvényértelmében sem szabad. Ez ellenkezik a jogállammal. A jegyző beismerte, hogy csak két ember mondta azt, hogy nem engedi a végrehajtást fogatosítani. A csendőrök kihozatala vagy gyávaság, vagy nyuzás. Míg az ellentállás meg nem történt, addig a jegyzőnek nincs joga erőszakhoz folyamodni. A végrehajtó karhatalommal megkezdte a zálogolást s a nép két napig csendben volt, még a harmadik nap reggel is csendben ment az első végrehajtás, csak a másodiknál volt baj. Csak a Balogh házánál kezdődött a baj. Még abban az esetben is, ha jogos volt a karhatalom, ha jogos volt a végrehajtás, még akkor sem volt joga a végrehajtás, még akkor sem volt joga a végrehajtónak a zálogot elvinni, mert az előzőleg lefoglaltva nem volt. Ezt a tanuk határozottan igazolják. A foglalási jegyzőkönyvet azért tüntette el a végrehajtó, hogy ő kimeneküljön a bajból. Abba, hogy valaki foglaljon s a zálogot mindjárt elszállítsa, ahhoz jogállamban senkinek sincs joga. A végrehajtási törvény meghagyja, hogy legalább nyolcz nappal előbb legyen meghirdetve az árverés s Balognál csak az nap foglaltak, amikor azt már is elakarják árverelni. Annyi törvénytelenység, mint a menayi ennél a végrehajtásnál előfordult, az borzasztó. S a helyett, hogy azok, akik ezt elkövették, azok ülnének ott a vádlottak padján, ahelyett ezeka szerencsétlen emberek ülnek ott.

Foglalkozik a tanuk vallomásával, akik mindezeket igazolják.

Nem előzetes megbeszélés hozta össze az embereket, hanem csak a kíváncsiság s így a büntetőtörvénykönyv 168. §-a ott nem alkalmazható.

A vád szerint bizonyítva van, hogy a csendőrök fegyverét megfogták. Igaz az, hogy a csendőrök azt mondják, de azt elfogadni nem lehet, már csak azért sem, mert nekik az érdekük, mert ha bebizonyulna az, hogy meg nem fogták, akkor bebörtönöznék őket. De az egyik csendőr vallomása, a Mátyusé telve van ellentmondásokkal, sőt lehetőségekkel s vallomását nagyrésztben megczáfolja maga a jegyző és a végrehajtó. Vakmerőbb állítást ritkán mondanak, mint ez a csendőr. Nem ellenezte ennek a tanunak a megesketését, mert a törvényszéknek a dolga a vallomásokat mérlegelni. Érdékelt a másik csendőr és a végrehajtó is.

A többi tanuk, akik nincsennek érdekelve, a vádlott javára vallanak, így Asztai Károly esküdt és Bihari Sándor. A csendőr minden ok nélkül szurta keresztül, mert három tanu azt állítja, hogy a csendőr a törvény nevében nem szólította népet, de ez a három tanu igazolja azt is, hogy a szuronyt sonki sem fogta meg. Ő a ksendőrség itéletét el nem fogadja, reméli, hogy a csendőr még megkapja megérdemelt büntetését.

Hivatkozik kuriai döntvényekre, amelynek ki van mondva, hogy s hasonló eset nem képez büntetendő bselekményt. Egy hasonló foglalásnál, a hol a végrehajtó szintén tullepte a hatáskörét és e miatt lázaeás ütött ki, a kuria a lázadókat nem büntette, mert az ingók lefoglalva nem voltak s a foglalásról jegyzőkönyv nem volt meg, éppen úgy mint most.

Nem három, de csak egy — folytatólagos zendülésről lehet szó. A lelki felinduloban kell keresni a mentő körülményeket.

A vádlottak egy részét mint felbujtót kéri büntetni a vádló, pedig a kuria kimondotta, hogy az egyszerű felhívás felbujtást nem képez.

A kíváncsiságból odajöttéket elítélni nem lehet.

Ki a lázító?

Végül elfogadja, hogy a jegyző pedáns tisztviselő volt. De áll, hogy szerencsétlen modora volt, ez azonban természeti gyarlóság. Ezt igazolja még a lelkész is a legjobb barátja de igazolják a többi tanuk is. Ezt a szerencsétlen modor okozta azt, hogy ellene is fel-lázadtak. De a lázadás a csendőrök és a végrehajtó ellen irányult. A jegyző csak véletlenül került a dologba, hiszen a végrehajtó kiabált ki az ablakon:

— Mit akarnak velem, nem, én hanem a jegyző oka mindennek.

A végrehajtó az oka az egész dolognak. Ha felbujtó kell, ott van a végrehajtó, őt kell a vádlottak padjára ültetni az első sorba vádlottnak, ő a felelős az összes következményekért. (Hosszan tartó mozgás.)

Attér a részletekre. Lőcseit csak a folytatólagos hatóság elleni erőszakban mondható ki bűnösnek, míg a gyújtogatásban semmi esetre sem, mert egy tanu sem igazolja a bűnösségét. Azután bizonyítja, hogy a vád azonnal meggyulad s a tűz egy negyed óráig semmi esetre sem lapanghat. De menti Lőcseit a rézsége is.

Juhos felbujtó nem volt, Szűcs ellen más vád bebizonyítva nincs, mint a harangozás, de ez nem lázítás. A jegyző azon vallomása, hogy Szűcs ott volt a tüntetésnél, el nem fogadható, mert a jegyző érdekel.

A két Lakatos csak egy-egy rendű hatóság elleni izgatással büntethető.

Vida Józseffel szemben a vád meg nem áll, mert bizonyíték ellene nincs, felmentésüket kéri.

Bűnösök-e a sebesültek?

Balogh és Lőcseivel együtt foglalokozik.

Balogh jóhiszeműen állította azt, hogy ki van fizetve a tartozása, jóhiszeműleg tévedett és teljes joggal ellenezte a kukoricza elvitelét s így mindkettőjüket felmenteni kéri, de ha mégis elítélnék, kéri figyelembe venni a súlyos megsebesülését.

Lőcsei Sándor ellen más bizonyíték nincs, mint a jegyző vallomása, kéri felmentését.

Armos Dánielt, Somogyit, Vida Dánielt, K. Szabó Sándort a bizonyítékok hiányában felmenteni kéri.

De bármilyen sajnálatos események történtek, azoknak oka a fegyver használat volt és kéri azt rendkívüli enyhítő körülményül beszámítani. Kéri általában az enyhítő körülményeket mérlegelni és a büntetést a lehető legméltányosabban kéri kiszabni.

*

Az ügyész rövid replikája után még a védő válaszolt az ügyésznek, azután az elnök egymásután kéri meg a vádlottakat, hogy mit tudnak még a védelmükre felhozni?

A vádlottak védelme.

Lőcsei Sándor röviden csak azt mondja, hogy ő az istállót fel nem gyújtotta.

Juhász József kíván beszélni.

— Én velem sok igazságtalanságot követett el a jegyző, mert sok pénzt elvett, míg végre most megcsiptem. A pénzt mindig pontosan fizettem, most pedig ő biztatott, hogy ne fizessek. Én nem 131 hanem csak 31 frttal tartoztam.

Az adómmal szintén úgy voltam, mert eladtam egy darab földemet s a pénzt a jegyző vette fel.

Még egy mondani valóm van. (Derűtség.) Sokat dolgoztam a jegyzőnek, amiért soha sem fizetett. Ezután hosszasan elbeszél egy régi történetet, melynek tartalma az, hogy a jegyző hat rend szénáját megetette a lovaival.

Mindezeket bizonyítani akarja a tanukkal. Szűcs azt mondja, hogy ő nem volt el-lensége.

Lakatos István azt igazolja, hogy a csendőrök őt a kihallgatásnál nagyon elverték, mégis azt mondják, hogy nem bántottak senkit sem.

Somogyi József igazolja, hogy a jegyző vele gorombán bánt azért, mert a kezét oda tette az iróasztalára, így szólt hozzá:

— Ne tedd oda a te piszkos kezedet, az apádnak... (ez aztán elmondja, hogy milyen szidalmakkal illette.)

Szabó Dánielt a csendőr szintén kinozta. Posa János azt állítja, hogy a csendőr őt is bántalmazta.

Sije Dániel azt bizonyította, hogy ő a népet csendre intette.

Szilágyi Imre: Én nem tüntettem, sőt még oltalmaztam a jegyzőt.

B. Nagy János előadja, hogy őt szintén kinozta a csendőr.

Giba Sándor azt mondja, hogy a tanu ellensége, mert egy forinttal adósa.

Rácz Ferencz igazolni kívánja, hogy ott sem volt.

Nyuzó Béniné: Én kérem semmit sem

csináltam s mégis engem vádolnak, a többi ott levő asszonyt nem.

Ezzel a törvényszék tanácskozássa visszavonult.

Az itéletet ma délelőtt tizenegy órakor hirdetik ki.

† Vodianer Albert báró.

1818—1898.

Jézus szive ünnepén halt meg, aki Magyarországon az első templomot építtette Jézus szent szive tiszteletére. Az a gyönyörű román stílusban épült templom ott Gyomának egyik főterén a késő századoknak is hirdetni fogja Vodianer Albert bárónak és nejének Aczél Zsófia bárónének vallásos lelkületét, fenkölt gondolkozását, művészi érzékét és ritka bőkezűségét. Posuit monumentum aere perennius Jézus Szive nem fogja jutalom nélkül hagyni hű tisztelőit.

Idősb kapisrai Vodianer Albert báró, nagy birtokos, főrendiházi tag, az endrődi és gyomai plébániának kegyura június 17-én Budapesten elhunyt. Egyike volt Magyarország leggazdagabb főurainak. Életrajzi adatai a következők:

Id. Vodianer Albert

1818. augusztus 13-án Szegeden született. A gymnasiumot Szegeden és Budapesten végezte, Bécsben a műegyetemet. Hosszabb külföldi utazások után több éven át tanulmányozás céljából Angolhonban élt. 1867. szeptember 28-án a magyar éjszaki vasúthoz királyi biztossá neveztetett ki, hol mint ilyen e vasút államosításáig működött. 1869-ben a II. osztályu vaskoronarendet és 1870-ben a pápai szent Gergely-rend középkereszljét nyerte. 1886-ban a báróságot kapta s a főrendiház örökös tagjává neveztetett ki.

Gyomán husz esztendővel ezelőtt remek szép templomot emelt Jézus szive tiszteletére. Építészeti strukturája s berendezésének minden darabja igazi műemkek. Oltárképét Vastagh György, hirneves művész festette. Közel a templomhoz árvaházat építtetett, melyet gazdagon felszerelt s mintegy 40 növendékre rendezte be. Ugyancsak Gyomán az elaggott és megnyomorodott munkásai számára menedékházat alapított. Emléke áldott lesz nemzedékeken át.

Legyen jutalma az, kinek tiszteletéért buzgólkodott és áldozott: Jézus legszentebb szive! Nyugodjék békében!

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* A bibornok Budapesten. Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök ur ő Eminenciája ma, szombaton reggel a gyorsvonaton, Fetsler Antal titkár kíséretében a fővárosba utazik.

* Kitüntetett biharmegyei nagybirtokos. Egyik biharmegyei nagybirtokost király ő Felsége szép kitüntetésben részesítette. A hivatalos lap tegnapi száma közli ő Felsége legfelsőbb kéziratát, a mely szerint Lukács Antal ő-palotai nagybirtokos, főrendiházi tagnak, a közpályán kifejtett kitünő tevékenysége elismerésül a II. oszt. vaskorona rendet adományozta.

* A lourdesi zarándokoknak. A városunkból Lourdesba indult zarándokok sorsáról még nem kaptunk hirt, de napról napra kapunk számukra kisebb nagyobb adományokat. Utolsó közlésünk óta a következők juttatták hozzánk

adományait: Özv. *Grunwald* Henrikné 2 frt, dr. *Lindenberger* János 1 frt, *Stancz* Ferenczné 5 frt, özv. *Borbélyné* gyűjtőívén 10 frt, N. N., X. Y. 1 frt 30 kr, *Vidosits* Gyula 80 kr, a lourdesi perselyből 10 frt; összesen 30 frt 10 kr, utolsó kimutatásunk összege 26 frt, a mostanival együtt tehát 56 frt 10 kr. Legkésőbb kedden utnak indítjuk a gyűjtés eredményét, a kik tehát szántak valamit felszámolásukra sziveskedjenek mielőbb hozzánk juttatni.

* **A törvényszék környékének rendezése.** Az új törvényszéki palota környékének rendezése, járdák készítésére Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ez évi költségvetésébe 10.000 frtot vett fel. A palota építését, illetve külső díszítését pár nap alatt befejezik s akkor hozzá foghatnak a környék rendezéséhez. A városi főmérnök beterjesztette a költségvetést. E szerint a mostani járda bontását, a tér rendezését, a föld felvágását, a körözkő burkolatot a város házilag készíttetné s ez 4807 frt 81 krba kerülne. A járdákra nézve a főmérnök háromféle költségelőirányzatot csatol és pedig aszfaltra, mint most van ezen utvonalon. E szerint aszfaltból 4036 frt 82 krba jönne az épület körüli járda s az egész tér rendezése a fentebb jelzett s házilag készíttendő munkák összegével 8844 frt 63 krba. *Ländler-Hanzlián* műköből a járda 3624 frt 42 krba, az egész rendezés 8432 frt 23 krba, végre betonból a járda 3514 frt 38 krba, az egész munkálat 8322 frt 19 krba kerülne. Tehát a költségvetés szerint is kevesebbe kerül a költségvetésbe felvett összegnél, pedig az árlejtés alkalmával is engednek valamennyi összeget.

* **Pályázat a Ferencz József nevelő intézetbe.** A hivatalos »Budapesti Közlöny« tegnapi számában közli a budapesti II. kerületi kir. katolikus főgymnasium mellett fennálló »Ferencz József-nevelőintézet«-nél turesedésbe jött helyekre vonatkozó pályázati hirdetményt. A pályázat két részre oszlik. Vannak egész fizetéses helyek évi 800 frt ellátási díjjal és félfizetéses helyek évi 400 forint díjjal.

* **Kinevezés.** Nagyvárad város polgármestere a marha-vásártéren felállított élsúly mérleg kezelőjévé *Cservenka Géza*t, ennek helyettesül *Pántya Bélát* nevezte ki.

* **Papi lelki szentgyakorlatok** Kalocsán a Jézus-Társaságiak kollegiumában ez évi augusztus hó 8-án este kezdődnek s tartanak 3 napig világi papok és szerzetesek számára. Az ezen lelki szentgyakorlatokban résztvenni óhajtok sziveskedjenek szándékukról megjelenési idejük jelzésével alulírottat értesíteni. Napi eltartási díj és lakdíj egy forinttal fedeztetik, szűkebb anyagi helyzetű azonban teljes készséggel fölmentetik. — *Breviariumon* kívül *Kempis Tamást* is sziveskedjenek magokkal hozni. Kalocsa, június 16. 1898. *Speiser Ferencz S. J.* igazgató.

* **A falu önállóságaért.** Pusztá-Szent-Tornya békésmegyei községet a belügyminiszter feloszlatta. A község kebelébe tartozó birtokosok közül többen a község házában értekezletet tartottak és elhatározták, hogy küldöttségileg kéri fel a belügyminisztert feloszlató rendelete visszavonására. *Pongrácz Jenő* szerint a belügyminiszternek nagy községet feloszlalni nem lehet, mert a községi törvény 158. §. csak kis községeknek megszüntethetőségét sorozza a belügyminiszter agendája alá, Pusztá-Szent-Tornya pedig önálló község. A küldöttség legközelebb felutazik s vezetésére *Justh Gyulát* kéri föl.

* **Egy becses ereklyéről vett fénykép.** Az »*Osservatore Romano*«, a pápai Curia hivatalos lapja, »Egy csodálatra méltó esemény« czímen közli, hogy Krisztusnak szent sirlepleiről felvett azon fénykép, melyet villamos világítás útján készíttettek akkor, midőn

a lepel a turini dómban legutóbb ki volt állítva, Krisztus testének hű képét mutatja. A fénykép *Umberto* király engedelmével készült. A felvétel pedig *Secondo Pia* ügyvéd, a szent művészeti bizottság egyik tagja készítette sajátos módszer segítségével úgy, hogy a kész negatív-képet erős villamos reflektorok fényhatásának tette ki, e fényhatás alatt azután először a körvonalak, majd lassanként az arc maga, a kerek s minden testrészt világosan előtűntek. A szenzációt keltett hírt kiegészíti egy Rómából érkezett azon távirat, a mely szerint a fényképen az arc és a kezek tökéletesen, maga a test pedig élesen határolt vonásokban látható a fényképen. A sirlepel, a melyről ily sikerült fénykép készült *il Santissimo Sudario*, a vagy rövidebben *la santa sindone* néven ismeretes és — a hagyomány szerint — azonos azon lepellel, a melybe *Arimathiai József* az Údvözítő testét a keresztfáról való levétel után takarta. A rendkívül nagy becsű lepel a turini dómban, mely egy időben a Savoyai hercegek temetkezési helye volt, a *Santissimo Sudario*-nak nevezett márvány kápolna oltárában őrzik. A hagyomány hozzáteszi még, hogy a sirlepel a keresztes háborúk idejében került Turinba Palestinából. Megjegyzendő, hogy a lepelen nem látszik semmi nyoma annak, amit a fénykép felmutat. Azonban szakértők által is elismert tény, hogy az elmosódott régi nyomok, vagy jelek, a melyeket szabad szemmel nem látunk meg, erős negatív felvételek révén nagyon is láthatóvá válnak. Sokszor beigazolódott ez a tény, különösen régi pergament iratok lefényképezése alkalmával, a mikor is teljesen elmosódott, vagy lekopott írás a fényképen egész éles vonalakban újra előtűnt. Így azután éppen nincs kizárva azon feltevés, hogy a sirlepelre réges-régen ezeltűnt festett, vagy rajzolt ábra, Krisztus szent testének képe elő-és hátnézletben, amely kép oly rengeteg idő alatt elmosódott s aztán le is kopott, most az erős negatív fényképfelvételen minden erejében újra előtűnhetett. Bármint azonban az eset, annyi bizonyos, hogy a modern fotografálás segítségével rendkívül becses ereklyéhez, tán a legrégebb Krisztus-képhez, jutottunk.

* **Az iparosok mozgalma.** Tegnapi számunkban megemlékeztünk a hadapródiskola vízvezetési berendezéséről, mely nem felel meg a városi szabályrendeletben előírt minőségnek. Ennek dacára a miniszter kiküldötte elfogadhatónak, jónak találta. A nagyváradai szakiparosok, mint értesülünk, mozgalmat indítottak ez ügyben s gyűlést fognak tartani.

* **Jó a közegészség.** A városi főorvos előterjesztése szerint járványos betegségek június hó első felében alig fordultak elő. Az egyetlen ronszolótöröklob esete kivül a vörheny 12 megbetegedést okozott. Más járványos betegség a fél hónap alatt nem fordult elő.

* **Játéklarang a város közepén.** Hozzánk küldött panaszos levél szerint a Zöldfa-utcán levő kévéházban rendszeres kártyabarlang van, ahol szombatoként a keservesen szerzett fillereiktől fosztják meg a munkásokat. Különösen többször előfordult ez a hadapród iskola építésénél dolgozó munkásokkal, kiket úgy kifosztottak, hogy egész héten még a betevő falatjuk sem volt. Midőn azt mondták nekik a felettük felügyeletet gyakorló, hogy a bünbarlangot feljelentik a rendőrségnek, a munkások egykedvűen felelték, hogy hiába teszik ezt, mert a kávéház tulajdonos azt mondta, hogy az egész rendőrség a zsebében van. Felhívjuk e körülményre a rendőrség figyelmét.

* **Elfogott pénzhamisítók.** H-Böszörményben az utóbbi időben hamis huszfilléresesek kerültek forgalomba. A hamis pénzzel elárasztották a böszörményi s a szomszédos községek piaczeit. Senki sem tudta, honnan kerül elő az a sok hamis pénz. Nemrég feltűnt, hogy a legtöbb hamis huszfilléresen *Bém Lajos* géplakatos és *B. Nagy Imre* mészáros akar tudni. Mindennap több huszfilléresrel próbáltak szerencsét s legtöbb esetben sikerült is nekik. A csendőrség végre figyelmes lett *B. Nagy Im-*

rére és *Bém Lajosra* s vizsgálódásaik eredményre is vezetett. Tegnapelőtt tetten érték a két pénzhamisítót. A csendőrség házmotózást tartott náluk, mely alkalommal 56 darab hamis, ólomból készült huszfillérest találtak s ráakadtak a huszfilléreseket gyártó préssre is. A két pénzhamisítót a csendőrök elfogták s tegnap délután a debreczeni ügyészség fognházába kísérték. A pénzhamisítók egyike, *Bém Lajos* a múlt évben hasonló cselekményértült vizsgálati fogságot. Akkor Debreczenben akarta értékesíteni a hamis huszfilléreseket s a vasúti állomásonál egy rendőrt, kit büntársul akart megnyerni, beleavatott titkába. A rendőr látszólag beleegyezett, de a jó madarat egyenesen a kapitánysághoz kísérte, hol nyomban letartóztatták.

* **A «civil» Ennsben** különös eset történt. *Ferencz Szalvator* főherceg Walseeből kerékpáron átrándult *Ennsbe*, hogy az ottani tisztekkel lawn tennist játszó. A főherceg, aki polgár ruhát viselt, megérkezte után nyomdán a tisztü kaszinóban ment partnereit. A kaszinóban egy főhadnagy éppen a felszolgáló legényekkel bajlódott és nem a leggyengébb módon adta tudtukra a katonai rendet. A mikor a főherceg belépett, a főhadnagy azzal a kérdéssel fordult hozzá, hogy mit akar és a civilruhás főherceg válaszára, hogy a tiszteket keresi, ekként förmedt rá:

— Kicsoda maga, maga — civil?

— Szalvator főherceghez van főhadnagy urnak szerencséje, — felelt nyugodtan a civil.

* **Fény hő nélkül.** Amerikában állítólag föltalálták volna a módját annak, hogyan lehet világítani a nélkül, hogy hő fejlődne. A hőnélküli fény ha tényleg megvalósul, a modern technika óriási diadalát jelenti, mert eltekintve az összes eddigi világítási módokkal összekötött tűzveszélytől, a hőfejlődés által a fény előállítására fordított erő nagy része is kárba veszik. A petróleumlámpánál ez a veszteség a fény rovására nem kevesebb mint 19%, a világítógáznál 98 és fél %, a villamos izzólámpánál 97 %, a villamos ivlámpánál pedig 90%. *Haines J.* fiatal newyorki tudós most azt állítja, hogy nyolcz évi munka és kísérletezés után megvalósította a tudomány merész álmát, a hideg fény előállítását és pedig azon az uton, a melyet *Tesla* tört meg nagy hírre vergődött világító csöveivel. *Haines* nemrég fölfedezésével nyilvános kísérletet tartott, miközben négy ur mindenik kezében egy tökéletesített *Crookes-féle* csövet megtartott, ezenfelül pedig még a fejükre is három-három csövet erősített meg. A fény, melyet ezek a csövek árasztottak, rendkívül erős volt, mert egy millió Volta-erejű áramot vezettek rajtuk keresztül. A hőfejlődés által okozott erővesztés ezeknél a csöveknél nem volt több öt százaléknál: a *Haines* féle fény tehát csaknem teljes hideg és a környezet hőmérsékén alig változtat. A találmány kiaknázására állítólag részvénytársaság alakult 20 millió dollár alaptőkével.

* **Körözik őket.** *Lup Mikuláj* és társa *Lup Szimtiána* szerkeszorei lakosok erős mértékben szarka természettel bírnak s nem nagyon veszik figyelembe az enyém és a tied közötti különbséget. Loptak mint a parancsolat s nem voltak valami válogatóságok, loptak ami a kezük ügyébe esett. Mikor a törvényszék némi felvilágosítást óhajtott nyerni, a jómadarakat nem találták sehol. Országosan körözik.

A drág-csékei zivatarhoz.

Drág-Csékén a tegnapi hirtelen jött vihar iszonyu pusztítást vitt véghez.

Oly borzasztót ember még nem látott, az emberek lakásaikba zárkózva s más fedett helyre menekülve sokan összetett kezekkel és könnyelt szemekkel imádkoztak, mások azonban kétségbeesett félelmökben még imádkozni sem tudtak, de örültek módjára hol rémséges kacajban törtek ki, hol szivetrázó elkeseredett hangon segély után kiabáltak, azt hívén, hogy bizonyára itéletnapja következik.

Avihar által okozott rombolást lehetetlen leírni, azt nézni és látni kell, hogy az ember magának fogalmat alkotasson e még nem lá-

tott és hallott pusztításról s az okozott elszomorító helyzetről.

A kár mintegy negyvenezer forint s biztosítva semmi sem volt.

A cseréppel és zsendelylyel fedett lakóházak és melléképületek borzasztóan megrongálódtak: a gyümölcsfákról nemcsak a gyümölcsöt, de a leveleket és ágakat is letörte a jég. A konyhaveteményeket a felismerhetetlenségig, mintegy késsel apróra vágva teljesen megsemmisítette. A buza és tengeri hasonlóképen apróra összetörve, a földbe betaposva, az egész határban tönkre ment. A barázdában lévő szénát mind elhordta a kiáradt patak, a le nem vágott kaszáló még rosszabbul áll, mert őszszel még sarju sem lesz rajta.

Rettenő a lakosság helyzete, kezeiket tördelve járnak-kelnek még most is az utcán az emberek, panaszkodva és siránkozva. Az iszonyu csapás hírére a járás főszolgabírája Nyisztor Alajos rögtön a helyszínére sietett s a szükséges intézkedéseket megtevéen, vizsgálatla a kétségbeesetteket, kik közül némelyik minden jószágát elakarja adni s a világot a nyakába venni, mert nem akarja látni sem fáradságának s verejtékes munkájának teljes megsemmisülését s csak nehezen bírható rá az Isten akaratába való megnyugvásba s a sors csapásainak türelmes elviselésére, különösen ha arra gondol, hogy jelenleg nemcsak betevő fiatalja nincs, de minden az ideai termésbe vetett reményétől is megfosztva, nyakig van uzsorás gabona adóssággal, melyből kilábalni előreláthatólag tíz év múlva sem fog. Ily borzasztó helyzetben a tönkrement lakosság kevés megmaradt reményét Isten után a jószívű adakozók könyörületeségébe helyezi, melyért ez uton is alázattal esedezik.

SZINHÁZ.

Coullisset ur.

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Ernest Blum és Raoul Toché. Fordította Mihály József. Először a nagyvárad színházban június 17-én.

Végre megint egy bohózat a javából. Annyi sok kétes értékű és bizony lapos blüette és proverbe után volt alkalmunk egy szellemes és minden ízében kacagató bohóságot látni, még pedig oly kitűnő összeladásban, a minőre még eddig példát nem tudunk.

Eltekintve a darab erkölcsi értékétől, meg van benne mindaz, a mi a helyzet komikum non plus ultrája. Két kebelbarát *Gaston de Brionne* gróf (Janovics) és *Lucien de Voulettes* (Pataki) kölcsönösen udvarolnak egymás feleségének. A két asszonyka egyaránt azzal felel az udvarlásra, hogy csak azon esetben viszonozzák a hő érzelmeiket, ha férjeik megcsalják őket. Nos a két férj ezután kutat egymás után, hogy vajjon nem forog-e fent holmi botlás, avagy tilos viszony-féle. Am a darab komikuma nem ezen fordul. *Coullisset* ur, aki mintaképe a potya éhenkórászoknak, az a féle született »minden egyéb«, *D'Esparvilléné* (Laczkó A.) egyik estélyén valamiképpen megtudja a kölcsönös udvarlást és egyéb ilyenmü kényes titkai közé, jegyzőkönyvébe be is jegyzi. Az estélyen kártyáznak is és *Coullisset* ur is kockáztatja pénzét. Miután 15 franc-ját elveszítette, 50 franc érték fejében felteszi egy kártyára a jegyzőkönyvét is, a mely tárcza így a nyertes bank-adó, *Brionne* grófhhoz kerül. Közben visszatér *Coullisset* is, a kit a háziasszony szólított el a kártyasztaltól, s mikor megtudja, hogy tárczája hova került, ijedtében bevallja *Lucien*-nek, hogy a jegyze-

tek közt őt kompromittáló dolog is van. Nosza rohannak hát, hogy kézhez kerítsék a szörnyű tárczát, mielőtt az ominozus jegyzetet *Brionne* elolvashatná.

A második felvonás *Brionne* gróf lakásán történik. De hogy mi minden történik, azt el sem lehet így, röviden mondani. Mint a kaleidoszkópban, úgy változtatja egyik bohóbb helyzet a másik még bohóbbat. Remeke ez a felvonás a briliáns szinpadai technikának. Borzasztó sok utánjárás után előkerül a gróf frakkja, bent is van a tárcza, ki is veszik *Coullisset*, *Brionné* (Mikósi J.) és *Anette* szobaleány (Marosi A.), de a szerencsétlen *Coullisset* a felhúzóra teszi s azon felszalad a tárcza a gróf dolgozó szobájába. Az óriási zsvajra előkerül a gróf, aki mit sem tud miuderről s gyanuba fogja *Coullisset*-t a — szobaleányt illetőleg.

A harmadik felvonásban, amely *Coullisset* lakásán történik, visszakérül azután a tárcza *Coullisset*hez, de úgy, hogy az érdekelt két házaspár is jelen van és a végképpen tótágast álló helyzetet *Coullisset* oldja meg azzal a hazugsággal, hogy a kriminális jegyzet tulajdonképpen nem valóságot jelent, csak egy készülő vigjáték vázlatja; a mely magyarázatot a két férj — érthető okokból elfogad.

Hanem a hol a logika cserben is hagyja a szerzőket, segít ott a ragyogó jókedv és a sziporkázó ötletesség. Soha annyit még nem nevetett a váradi publikum, mint tegnap. *Vendrei* első rendű alakítást produkált. Hálás szerepét fényesen kiaknáta és csodálatosképpen nem túlzott, de mindig megnevettetett mindenkit. *Miklósi* J. valósággal önmagát multa felül és bőven rászolgált arra a gyönyörű virágcsokorra, a mit a második felvonás végén kapott.

Bartos epizód szerepében jeleskedett. *Janovics* és *Pataki* jobbak voltak, mint valaha. *Marosi* A. elsőrangú szobacizusához pedig gratulálunk. A darab rendezése kitűnő; a kóristák nem tudnak keringőzni! a kiállítás fényes volt. Ebből a darabból kasszadarab lesz.

—i.

Szinkőri hírek. Holnap vasárnap délután gyermekelőadás lesz, félhelyárral *Dómi*, az *amerikai majom*, a meloben bőven van gondoskodva a kicsinyek mulattatásáról. A bohózatos előadásban részt vesznek Baróti I. Lackó A. Kissné, *Bartos*, *Leővey*, *Pataki*, *Vendrey* és *Stadler*, mely utóbbi a majom szerepében fogja ügyességét bemutatni. Este rendes helyárral a *Piros bugyelláris* kerül színre, még pedig előreláthatólag igen élvezetes előadásban, amennyiben az igazgatóság nagy sulyt fektet arra, hogy a népszimű előadások a vasárnapi közönségnek gondos szereposztással és betanulással adassanak. A főszerepeket Margó Z. E. Kovács, *Kassai*, *Leővey*, *Rózsahegy*, *Szentgyörgyi* és *Vendrey* játsszák.

TANÜGY.

A nagyvárad ipariskola II. V 1. osztályában f. hó 16-án d. u. 6—8-ig tartatott meg az évrő vizsgálat. Tanerők voltak *Vaday* József, a nyelvtan, földrajz, történelem és alkotmánytan s *Ember* György a számtan és természettan előadója. Vizsgáló bizottsági elnök: *Demek* Győző reáliskolai tanár volt. Az elnök teljes dicsérettel és elismeréssel volt különösen az alkotmánytant és üzleti fogalmazást illető feleletek, úgy szintén a számtantól tanusított ismeretek iránt. Lélekemelő volt a tanuló szép szavaiata s a *Vaday* József ügybuzgalmát tanusító »Szózat« éneklése. Elnök és igazgató lelkes szavai után maga az iparos ifjuság is ünnepi hangulatban távozott. Legyen ez dicséret és elismerés az ügybuzgó osztályfőnök s ismert nevű tanfőru, *Vaday* József részére.

EGYESÜLETEK.

Katolikus munkásegylet. Bács-Topolyán nemrégén megalakult a katolikus munkásegylet, melynek célja a vallásos és erkölcsi érület fejlesztése a munkások között. A belügyminiszter az alapszabályokat jóváhagyta.

A kerületi betegsegélyző pénztár ülése. A nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága f. évi június hó 19-én, vasárnap délelőtt 10 órakor (Apácz-utca dr. Rothmann-házban) igazgatósági ülést tart.

Igazságszolgáltatás.

Orgazdaság nagyban.

— Harmadik nap. —

Zsufolt teremben folytatták ma Detsingy Frigyes nagykereskedő s a többi 16 vádolt bűnpöre végtárgyalását. Reggel 9 óraor nyitotta meg Lenk Gyula táblai bíró az ülést, jelelve, hogy a bizonyítást folytatni fogják ott, ahol tegnap félbenmaradt. E szerint azoknak a vádoltaknak és tanuknak a kihalsgatása következett, a kik a Hesz és társa czég kárára elkövetett lopásca részeseek, vagy pedig azokról tudnak. Kihallgatták Vas (Weisz) Béla, a czég volt raktárosát, Szeitz Ferencz nagy kereskedőt, végül Rechnitzer József kereskedőt, akit orgazdaság miatt helyeztek vád alá.

A gavallér gyilkosok.

A két ifju sportsman Fuchs Mátás és Hegyi Károly előtt, akik a Gellérthegyen meggyilkolták és kirabolták a szerencsétlen Appel Lajost, ma hirdették ki a törvényszéknél az utolsó forum ítéletét. Három börtönör vezette a bíróság elé a fiatal gonosztevőket, akik még a maguk elegáns ruhájában jelent meg. A daróc rabruhát csak holnap huzzák testőkre. Az ítélethirdetést Czárán I. kir. táblai elnök végezte s az aktusnál jelen voltak: a vádhatóság részéről Mészáros Tivadar kir. alügyész, Soós Béla, dr. és Molnár Gyula dr. védők továbbá a sértett fél képviselőiben Neuchloss Tivadar dr. ügyvéd.

Az elnök felolvasta a Kuria ítéletét aztán megkérdezte a gyilkosokat:

— Megértették?

— Igenis, felelték halkán egyszerre.

— Nos, ez az ítélet, amely szerint Fuchs Mátást a magas kuria életfogytig tartó, Hegyi Károlyt pedig tíz énkét évi fegyházal sújtja, — jogerős.

A gyilkos gavallérok illetudóan meghajoltak, ezzel jelezve, hogy tudomásul veszik az ítéletet. Fuchs még vidámnak is látszott, örülvén annak, hogy a kuria kellemes volt hozzá s megváltoztatta a tábla ítéletét, a mely vele szemben kötélhalálra szólott.

A kihirdetés után a börtönörök Fuchst és Hegyt visszavezették czellájukba.

REGÉNY-CSARNOK.

13.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: Tátraházi R. P.

— Mint testvér, csak akadály lennék utaidban. Az a legjobb, távoli rokonod vagyok, kit titkárodnak tette. Minden akadály nélkül tehát — előre — haladhatsz. Mint testvér csak árthatnék neked, a nélkül, hogy magamnak használnék, mert oly alakot mint én, senki sem mozdít előre. Hadd számomra legalább azt az egyet, hogy tettemmel a mindennapiasság felül emelkedhessem — folytatá megindultan. Az embernek e világon reménykednie kell akár más akár saját maga számára; oly embereknél,

mint én vagyok, remények ép úgy álmok, csak más érdekében létezhetnek és az a más, az te vagy.

Hosszantartó meleg pillantást vetett testvére, végig simított kezével a homlokán, aztán pedig egészen egykedvűen kérdezte:

— Es te Ervin! hogy töltötted azalatt az időt?

Waldheim szintén elérzékenyedett, mikor testvére a mulat említette.

Szeméből, szavából kilehetett olvasni, hogy Tónihoz az igazi szeretet fűzi. Azon nyomasztó gondolata megmaradt, hogy bár tiszta szívből nyújtja a jótétemény, ő mindig csak az a ki kap és nem a ki ad. Jól esett most neki, hogy Tóni másra terelte a beszédet.

— Nagyon jól mulattam eddig, pár új ismerőst szereztem, de egy sincs valami előkelő. — Új rokonommal is találkoztam anyai ágról, éppen onnan jövök most, Pétersdorff Steinan Frigyes báró.

Kern jobban kezdett figyelni:
— És elismert rokonának?
— És még mennyire, a legszívélyesebben fogadott.

— Oh ha szegény anyánk megérte volna ezt — kiáltott fel Tóni, kezét dörzsölve. — Mondd csak nagyon előzékeny voltál irányában?

— Egy cseppet sem! sőt kezdetben egészen hidegen viseltem magamat, az a legokosabb eljárás.

— Mindig óvatos voltál — szólt Tóni — azt hiszem, jó jelnek tekinthetjük, hogy rokonok, a kik eddig még tudomást sem vettek létedről, most felkeresnek. Gazdag az a nagybátya?

— Gyermekkel meg van áldva, de másal nem igen.

— Nem tesz semmit! Mindenkor jobb, ha az ember nem áll egészen elhagyatva, hanem rokonai is vannak, kiknek jó hangzásu nevük van.

Waldheim felnevetett:
— A felesége neve még jobb hangzásu, az született Bolken-Werderode grófné. Az aztán büszke nő! Velem szemben ugyan nem igen mutatta, mégis éreztem, hogy hozzá képest por és hamu vagyok. Ha nem volna leánya, hát bizony az öreg bácsi minden szeretetre méltósága daczára másodsor nem keresném fel őket.

— Hm! leánya van? szép?
— Nem nagyon szép, de kedves és megnyerő, igazi nagyuri leány. Éppen így érezhette magát Schaespaere Imagen-je, mikor.....

— Ejnye! ejnye, te vén csont még költői hangulat szált meg — nevetett Kern — talán fontos okok forognak fenn?

— Talán nem csudálhattam unokanővéremet anélkül hogy erre bizonyos fontos okaim legyenek, — válaszolt Waldheim egy kicsit felingerelve.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A főrendiház új elnöke.

Budapest, június 17. (Saját tud. táv.)
A főrendiház elnökévé valószínűleg gróf Károlyi Tibort választják.

A kvótabizottság ülése.

Budapest, június 17. (Saj. tud. táv.)
A magyar kvótabizottság 25-én Bécsben közös gyűlést tartanak.

Új főispán.

Budapest, június 17. (Saját tud. táv.)
Hódmezővásárhely főispánjává legközelebb Thoroczkayt kinevezik.

Koburg hercegnő váltói.

Bécs, június 17. (Saját tud. táv.)
Lujza, Koburg Fülöp és a hitelezők közt a megegyezés létrejött. Egy millió 800,000 frtot kifizet Koburg évi részletekben. Egy váltót, melyen Stefánia neve hamisítva volt félmilliónál nagyobb

összeggel — nem fizetnek ki, még ha pörre kerül is a dolog. A váltót egy főhadnagy hamisította, kit annak idején azért le is tartóztattak.

A meglőtt ellenőr.

Budapest, június 17. (Saj. tud. táv.)
Bota János rendőr-ellenőr állapotában tegnap óta nem állt be lényegesebb változás. Többször eszméletre tért, de legtöbbször mély álomban.

A németországi választások.

Budapest, június 17. (Saj. tud. távirata.)
Eddig 191 birodalmi gyűlési képviselő-választás eredménye ismeretes. Megválasztottak 7 konzervatív, 4 birodalmi párti, 42 centumpárti, 2 reformpárti, 4 nemzeti liberális, 1 szabadelvű egyesült, 30 szocialdemokrata, 1 pártonkivüli.

A szükségessé vált 100 pótválasztáson mint jelöltek szerepelnek: 25 konzervatív, 10 birodalmi párti, 16 centumpárti, 4 reformpárti, 34 nemzeti szabadelvű, 7 szabadelvű egyesült, 27 szabadelvű néppárti, 8 német néppárti, 3 a mezőgazdák szövetségéből, 60 szocialdemokrata, 8 Welf és 4 pártonkivüli.

A sisi katolikosz-választás.

Budapest, június 16. (Saját tud. táv.)
Konstantinápolyból távirják: A szultán közölte az örmény patriachatussal, hogy a kultuszminiszter rendeletét megsemmisítik és hogy a sisi katolikosz választása az előbbi megegyezések szerint történhetik meg.

A francia kormányválság.

Budapest, jun. 17. (Saját tud. táv.)
Párisból sürgönyzik: A lapok többségének az a nézete, hogy Faure elnök nem fog tovább értekezni politikai személyiségekkel, hanem ma Dupuyt meghívja, hogy megbizsa a kabinet alakításával.

A háború.

Budapest, jun. 17. (Saját tud. táv.)
Madridból sürgönyzik: Cervera tengernagy távirata közli, hogy hajórajja még Santiago de Cuba előtt horgonyoz és az őszig elegendő élelmiszere és készlete van.

Budapest, június 17. (Saj. tud. táv.)
Havannából sürgönyzik: Tizenegy amerikai hadihajó tartja körülzárva az itteni kikötőt. Az ütegek néhány lövést tettek a »Montgomery« hadihajóra, amely eltávozott a záróvonalból.

Budapest, június 17. (Saj. tud. táv.)
Cadixből sürgönyzik: A unon tengerészeti miniszter, aki a nyílt tengeren levő tartalék hajórajnak kiadta az utolsó rendeleteket, tegnap este ide visszatért és Cartagenaba utzott.

A Fabra-ügynökség jelenti: Azt beszélnek, hogy Camara tartalék hajórajában van egy panczélos hajó, amely eddig nincs felvéve a tengerészeti-lisztába.

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, június 17.

Buza őszre — — — — — 9.44
Buza tavaszra — — — — — 11.48

Tengeri — — — — —	5.09
Rozs őszre — — — — —	7.16
Zab őszre — — — — —	5.74

Értéktőzde.

Az irányzat szilárd.

Bécs június 17.

Az irányzat szilárd	
Osztr. hitel — — — — —	357.50
Magyar hitel — — — — —	398.—
Allamvasut — — — — —	359.—
Birodalmi márka — — — — —	58.86

Hivatalos arfolyamok

a budapesti aru- és értéktőzsdén 1898 június 17-én.

Magyar aranyáradék 40/100 — — — — —	121.25
Magyar koronajáradék — — — — —	98.80
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2% — — — — —	110.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2% — — — — —	100.25
Magyar keleti vasúti államadósság 1875-ben — — — — —	120.—
Magyar földtörvénykezési kölcsön — — — — —	97.25
Italmérségi jog meg a létszám kölcsön — — — — —	100.—
Porvált-és földtörvénykezési kölcsön — — — — —	97.75
Magyar nyaralás-sorsjegyek-kölcsön — — — — —	157.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegyek-kölcsön — — — — —	139.50
Osztrák járadék papírban — — — — —	101.20
Osztrák járadék ezüstben — — — — —	101.20
Osztrák járadék aranyban — — — — —	121.50
Osztrák korona járadék — — — — —	101.—
1860. Osztrák államsorsjegyek — — — — —	141.50
Osztrák magyar bankrészvény — — — — —	911.—
Magyar hitelbankrészvény — — — — —	397.—
Osztrák hitelintézeti részvény — — — — —	358.40
Páris vista — — — — —	360.50
Német birodalmi márka — — — — —	58.85
London vista — — — — —	120.—
Páris vista — — — — —	47.55
20 márkás arany — — — — —	11.78

NAGYVARADI SZINKOR.

Evadbérllet 44. szám.

Kisbérllet 42. szám

Páros

Páros.

Ma szombaton, 1898. június 18-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Másodszor:

Coulisset ur.

Bohózat 3 felvonásban.

Helyárak mint rendesen.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, vasárnap, 1898. június 19-én:

Délután 4 órakor, fél helyárrakkal:

Dómi,

az amerikai majom.

Bohózat színmű 3 felvonásban.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal:

bérlletfolyamban:

A piros bugyelláris.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban.

A szerkesztőasztal feletlen:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Festészeti műterem.

A n. é. közönség szives figyelmébe!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget azon körülményre felhívni, hogy a **Vámház-utca 122. szám** alatt

festészeti műtermet

rendeztünk be, hol is mindennemű **Kréta, Pastel és Olaj** festményeket a **legjutányosabb** árban és a legmodernebb kivitelben eszközölünk.

tisztelettel

PERLROTH és BRAUN.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, miszerint

186 16-0

A SZENT-LÁSZLÓ (Püspök) gyógyfürdő,

mely 33 R^o kénese hévforrásokkal és Artézi-kúttal bir, eddigi fürdő-árait tetemesen leszállítottam, m. p.

„László-fürdő” 24 órára . . . 25 krajczár.

„Erzsébet-fürdő” 24 órára . . . 35 krajczár.

továbbá a Közuti-vasuton váltott oda- és vissza-utazásra szóló **II. osztályu vasuti jegy az „István”** **fürdőre szóló** **fürdő-jegyvel, fürdő-ruhával együtt 1 frt.**

Midőn még a n. é. közönség tudomására hozom, hogy a Püspök gyógyfürdő teljesen a mai kor kívánalmainak megfelelőleg, úgy a **női**, mint a **férfi osztálynál** ujonnan berendezett

massirozó kabinokkal van berendezve,

sétaterekkel, tekepályával, Lawn-Tennys-sel van ellátva. Naponta **KISS BÉLA** debreczeni **első rangu** **ezigány-zenekara** szórakoztatja a t. közönséget.

Ételekről, valamint tisztán kezelt **italokról**, ugyszintén a legpontosabb és legszolidabb kiszolgálásról szintén **ondoskodtam.**

A n. é. közönség szives látogatását kérve, maradtam

teljes tisztelettel

Czeglédy Sándor, fürdő-bérlő.